

N:o 111.

Af herr **S. A. K. Natt och Dag**, om *höjning af aflönin-
gen till underofficerare och underofficerskorpraler vid flot-
tan och kustartilleriet.*

Vid de tillfällen under senare år, när uti Riksdagens Andra Kam-
mare frågan om militärens aflöningsförhållanden varit under debatt, har
flere gånger framhållits önskvärdheten af att de *svagast* aflönade graderna
i första hand skulle tillgodoses, och därvid särskildt de bland dessa, hvil-
kas medlemmar genom sin högre ålder finge anses hafva berättigade an-
språk på att aflönas så, att de kunde bilda familj samt erhålla sin och
de sinas utkomst af de löneförmåner kronan består. Dessa nu åsyftade
personer äro att finna inom *underofficersgraden* samt, hvad flottan och
kustartilleriet angår, äfven inom *underofficerskorpralsgraden*.

Underofficerskorpralerna vid flottan hafva sitt ursprung från äldre ti-
der, då man vid behof uttog vissa bland det äldre manskapet till *tillför-
ordnad* *underbefäl*, hvilka dock, när behofvet däraf upphörde, åter trädde
tillbaka från denna tillfälliga upphöjelse. När den nuvarande formen för
underofficerskorpraler infördes inom flottan (kustartilleriet är en nyare
organisation), blefvo dessa ställda *emellan* sergeant och distinktionskorpral
vid armén. Vid en reglementsförändring för en del år sedan nedflytta-
des dock dessa kungl. flottans underofficerskorpraler, för hvilka här när-
mast skall redogöras, till att motsvara allenast distinktionskorpraler, detta
oaktadt de *tjänstgöra särskildt ombord, i enahanda befattningar som det
fullmakterade underbefålet*. Å flottans mindre och medelstora fartyg tjänst-

göra sålunda underofficerskorpraler äfven såsom *uppbördsmän*, med stundom högt penningansvar. Å kanonbåtar äro de sålunda ej sällan »redogörare» (intendentur)-underbefäl och hafva då såväl proviant-, beklädnads-, kol- m. fl. förråd under sitt direkta ansvar, hvarjämte de, under fartygschefen, ombesörja alla utbetalningar af kontanta medel, o. s. v. För dessa maktpåliggande och med stort (penning-) ansvar förenade uppbördsmanstjänster uppbära de såsom godtgörelse s. k. »uppbördspenningar» med 25, högst 50 öre pr dag. Underofficerskorpralernas vid flottan ordinarie aflöning i land är endast 30 kronor i fast lön pr månad jämte 80 öre i dagaflöning, eller pr år 652 kronor, hvartill kommer »beklädnadsersättning» samt »portion» eller ersättning därför. Under tjänstgöring ombord ökas dock dagaflöningen för underofficerskorpralerna vid flottan förmedelst s. k. »sjötillägg» till 1 krona 95 öre, därest de tillhöra *maskiniststaten*; annars till 1 krona 20 öre. Allt oberäknadt uppbördspenningarne för dem som äro uppbördsmän.

Denna förhöjning i dagaflöningen ombord får anses vara berättigad till följd af den långt mera maktpåliggande och ansvarsfulla tjänstgöring, som där ålägges underbefälet mot i land. Sålunda är det ej alls sällsynt, att å mindre och medelstora fartyg underbefäl vid vissa tillfällen måste förordnas att göra vakt såsom »vakthafvande officer» med fullt ansvar, *utan* förhöjning i aflöningen.

Underofficerskorpralerna vid kustartilleriet, för att nu något tala äfven om dem, hafva i lön 300 kronor pr år samt 70 öre i dagaflöning, eller pr år hel aflöning: 555 kronor 50 öre. Därjämte tillkommer äfven för dessa vissa ökade löneförmåner, t. ex. vid kommendering å minväsendets fartyg, samt »beklädnad» och »portion».

Beträffande underofficerskorpralerna vid såväl flottan som kustartilleriet gäller dessutom, att de hafva en flerårig tjänstetid framför sig, innan de erhålla fullmakt som verkliga underofficerare. Sålunda kan en underofficerskorpral få stå 10 à 12 år och vänta på vakans för befordran, som stundom vinnes först vid 40 års ålder och därutöfver. Detta gör, att en man vid flottan har flerdubbelt längre tjänstetid, när han befordras till underofficer, än hans yrkesbroder vid armén. Då därjämte underofficerskorpralerna vid sjöförsvaret vanligen äga goda kunskaper i vissa speciella yrken — t. ex. i elektriska maskiners och lampors skötsel —, äro de eftersökta på den allmänna arbetsmarknaden, hvarför ock de *bästa* bland dem ofta nog lämna tjänsten, därför att lönen där är för låg och väntetiden för befordran till underofficer är för lång, samt taga civil an-

ställning. Då de därjämte vanligen hafva uppnått bortåt 30 års ålder vid afskedstagandet, kvarstå de blott ett eller annat år i flottans beväring (hvarpå de öfverföras till landstormen), hvadan sjöförsvaret ej kan påräkna något större antal värnpliktiga f. d. underofficerskorpraler vid eventuell mobilisering.

Därjämte bör ihågkommas, att en man, som nått 30 års ålder, kan hafva berättigade anspråk på en aflöning stor nog att medgifva ingående af giftermål.

Det finnes därjämte ytterligare ett skäl, som talar för att förbättra aflöningsförmånerna för underofficerskorpralerna. Den kortaste tid, på hvilken en man, efter vunnen anställning vid sjömanskåren, kan göra sig kompetent till befordran till underofficerskorpral, är 6 år och 8 månader; således omkring dubbelt längre än den tid, som en volontär behöfver för att vid armén göra sig kompetent att befordras till *sergeant*. Uti båda fallen tillkommer därjämte vanligen en längre eller kortare väntetid, att vakans skall uppstå.

Hvad som här ofvan sagts om underofficerskorpralerna vid flottan kan i allt hufvudsakligt tillämpas äfven på underofficerskorpralerna vid kustartilleriet. Utbildningstiden för dessa senare är endast omkring $1\frac{1}{2}$ år kortare än för deras kamrater vid flottan och således mer än en half gång till så lång som utbildningstiden till *sergeant* vid armén. Liksom sina likar vid flottan kunna kustartilleriets underofficerskorpraler blifva kommanderade såsom uppboridsmän å sjöforten, å minväsendets fartyg o. s. v.

Af ofvanstående framgår med all önskvärd tydlighet, att det kräfves en flera år längre utbildningstid för en ung man, som tagit anställning vid flottan eller kustartilleriet, att blifva kompetent till underofficerskorpral, än det vid armén kräfves att blifva kompetent till *sergeant*. Och ändock äro underofficerskorpralernas aflöningsförmåner långt sämre än t. ex. en *sergeants*. Det får därför anses vara med rättvisa och billighet öfverensstämmande, att underofficerskorpralerna erhålla en något förbättrad aflöning, hvilken löneförbättring icke bör understiga 50 öre pr dag.

Det är därjämte mera ekonomiskt för staten att genom en i någon mån ökad aflöning kvarhålla i tjänst en yrkesutbildad underofficerskorpral än att, sedan den yrkesutbildade tagit afsked i förtid, utbilda en nyantagen rekryt att i sinom tid fylla hans plats.

Med hänsyn såväl till hvad ofvan nämnts om behofvet att i första hand tillgodose de svagast aflönade graderna, som ock därtill att två motionärer inom Andra Kammaren, behjärtande detta, i år väckt förslag om höj-

ning af dagaflöningen till *arméns underofficerare*, torde det emellertid vara i sin ordning att låta den ifrågasatta löneförhöjningen äfven komma de högre graderna af flottans och kustartilleriets underbefäl — de *fullmakterade underofficerarne* — till del. Det torde nämligen få betraktas som en naturlig sak, att allt militärt underbefäl bör beredas en aflöning, som såvidt möjligt står i samma förhållande till vederbörandes tjänsteställning, medelålder i tjänsten vid inträdet i befattningen samt graden af det ansvar, som med tjänsten är förenadt, och därest underofficerarne vid armén erhålla förhöjd dagaflöning, torde därför icke någon befogad invändning kunna göras mot yrkandet om samma förhöjning, 50 öre pr dag, för underofficerare vid flottan och kustartilleriet.

För fullständighetens skull bör äfven omnämnas, att, med vid flottan och kustartilleriet vanlig förhöjning i dagaflöningen under sjötjänst, en förhöjning i underbefälens dagaflöning kräfver en mindre förhöjning i anslagen till »flottans öfningar» och »kustartilleriets öfningar», hvarifrån de s. k. sjö tilläggen utgå.

* * *

De *ökade anslag*, denna förhöjning af dagaflöningen, 50 öre pr dag, för flottans och kustartilleriets underofficerare och underofficerskorpraler medför, skulle, enär underofficerarnes antal vid flottan för år 1905 föreslås ökad till 465 och underofficerskorpralernas till 470, hvad beträffar anslaget till »aflöning för flottans kårer och stater» för år 1905 belöpa sig till 170,637 kronor 50 öre, samt, för de 148 underofficerarne och 146 underofficerskorpralerna vid kustartilleriet, beträffande anslaget till »aflöning för kustartilleriets personal» belöpa sig till 53,655 kronor.

Därjämte torde reservationsanslaget till »flottans öfningar» behöfva ökas med 20,000 kronor, samt reservationsanslaget till »kustartilleriets öfningar» med 2,000 kronor. På grund af nu anförda skäl får jag därför hemställa,

att Riksdagen, för att bereda kungl. flottans och kungl. kustartilleriets underofficerare och underofficerskorpraler en ökad dagaflöning med 50 öre pr dag, måtte öka här nedan upptagna anslag under V hufvudtiteln för år 1905 med följande summor:

- 1) anslaget till *aflöning för flottans kårer och stater* med 170,637 kronor 50 öre till 4,092,383 kronor 50 öre;
- 2) anslaget till *aflöning för kustartilleriets personal* med 53,655 kronor till 1,061,341 kronor;
- 3) reservationsanslaget till *flottans öfningar* med 20,000 kronor till 1,220,000 kronor; samt
- 4) reservationsanslaget till *kustartilleriets öfningar* med 2,000 kronor till 162,000 kronor.

Stockholm den 27 januari 1904.

S. Natt och Dag.

I motionen instämmer

Jakob Pettersson.

I motionens syfte instämmer

Gustaf W. Roos.
